

УДК 338.2:339.54

ЕКСПОРТООРІЄНТОВАНІ СТРАТЕГІЇ НОВИХ ІНДУСТРІАЛЬНИХ КРАЇН

Юрій Біленко, Олександра Яремчук

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, м. Львів, Україна, 79000;
e-mail: yuriy_11@yahoo.com, тел. (066) 293-86-30;
e-mail: sandra.yaremchuk@ukr.net, тел. (097) 738-80-35*

Сучасний етап формування світового ринку базується на стратегіях економічного розвитку США, ЄС та Азії. Економічні чинники є основою трансформаційних процесів у системі міжнародних відносин, оскільки вони визначають методологічні засади формування економічної політики та об'єднання в регіональні світові структури, що конкурують на міжнародній арені. Розглянуто торговельну політику нових індустріальних країн (НІК) як головну рушійну силу економічного розвитку держав на шляху до самоідентифікації, як нового світового конкурентного центру. Досліджено стратегії міжнародної торгівлі нових індустріальних країн. Систематизовано головні критерії та представлено експортоорієнтовану східноазійську модель розвитку.

Ключові слова: Азія; конкуренція; експорт; нові індустріальні країни, розвиток; стратегія; трансформації; торгівля.

Міжнаціональні інститути, такі як Міжнародний банк реконструкції та розвитку, МВФ і ОЕСР, регулярно оприлюднюють аналітичні висновки та поради щодо необхідності відкриття економіки, що породжує передбачувані та позитивні наслідки для економічного зростання. У доповіді ОЕСР зазначено, що більше відкриті та орієнтовані на зовнішні ринки економіки поетапно прямують до розвинутих держав швидшими темпами, аніж країни з обмеженою торгівлею та несприятливим інвестиційним середовищем.

Згідно з МВФ, «політика зовнішньої торгівлі є одним із найважливіших факторів, що сприяють економічному зростанню та конвергенції в країнах, що розвиваються» [9].

Переважаюча думка серед політичних та економічних фахівців Північної Америки та Європи на основі сучасного економічного досвіду дає підставу припустити позитивну кореляцію та значний вплив зростання міжнародної торгівлі на економічний розвиток країн, що розвиваються.

Починаючи з середини 1960-х років, невеликій групі бідних країн вдалось поєднати швидке зростання виробництва та рівня життя з індустріалізацією, орієнтованою на зовнішні ринки. Це так звані *нові індустріальні країни* (НІК). Найяскравіші їхні представники: Південна Корея, Гонконг, Тайвань, Сінгапур (табл.1).

Розширення експорту в країнах, що розвиваються, стало можливим лише внаслідок того, що саме на початку 70-х років ХХ ст. завершилася перемогою

їхня багаторічна боротьба за *новий міжнародний економічний порядок* (НМЕП). Ще 1955 р. на першій конференції в Бандунгу поставлено питання щодо покращення умов зовнішньої торгівлі, скасування протекціоністських тарифів для товарів з країн, що розвиваються, стабілізації ринків і цін, диверсифікації їхнього торгового експорту. Іншими словами, було чітко усвідомлення того, що слід не лише виробляти товари для експорту, створивши відповідні галузі у вітчизняній економіці. Важливою є реалізація виробленої продукції на світовому ринку. Боротьба за новий міжнародний економічний порядок розтяглася на понад 20 років. На черговій сесії Генеральної Асамблеї ООН 1963 р. країни представили спільну декларацію 75-ти держав, в якій пропонували здійснити поетапне зниження аж до цілковитого усунення всіх тарифів на експортні товари з цих країн.

Таблиця 1

Етапи проведення торговельної політики новими індустріальними державами

Індонезія	Південна Корея	Малайзія	Тайвань, Китай	Таїланд
1	2	3	4	5
Націоналізм, державне регулювання розвитку (1948–1966)	Війна та будівництво (1950–1960)	Розвиток у напрямі ринку (1950–1970)	Земельна реформа та реконструкція (1949–1952)	Експорт природних ресурсів (1950–1970)
			Індустріалізація на основі замішування імпорту 1953–1957	
			Сприяння експорту (1958–1972)	
	Нарощування експорту та розвиток промисловості (1961–1973)			
Орієнтація нової влади на зовнішні ринки (1967–1973)				
Нафтовий і товарний бум (1974–1981)	Селективна інтервенція через розвиток металургії та секторів хімічної промисловості (1973–1979)	Стимулювання експорту та заміщення імпорту (1971–1985)	Консолідація промисловості та нарощування експорту (1973–1980)	Заохочення імпортозаміщення (1971–1980)
	Функціональні заохочувальні заходи та лібералізація (1980–1990)			

Закінчення табл.1

1	2	3	4	5
Пристосування до зовнішніх шоків (1982–1985)				Реформування та стимулювання експорту (1980 – до сьогодні)
Дерегуляція та орієнтація на зовнішні ринки (1986 – до сьогодні)		Пристосування та лібералізація (1986–1990)	Високі технології та модернізація (1981 – до сьогодні)	
	Лібералізація фінансового сектору (1990 – до сьогодні)			

Зрештою, 1974 року Генеральною Асамблеєю ООН прийнято декларацію та програму щодо встановлення НМЕП. У програмі висунуто вимогу щодо перегляду зовнішньої заборгованості країн, анулювання низки боргів, мораторію, зміни термінів виплат, субсидування відсотків. Прийняття програми НМЕП передбачало від індустріальних країн заходів у відповідь. Насамперед кардинально переглянула свою політику щодо країн, що розвиваються, Японія.

У другій половині 70-х років опублікували працю К. Кодзіми, де зроблено актуальний для того часу висновок: розвиток економічних відносин по лінії Північ – Південь повинен відбуватись як шляхом розширення допомоги Півдню (переважно урядовими каналами), так і через лібералізацію зовнішньоторговельних відносин [1]. Іншими словами, автор пропонував зробити дві дуже своєчасні речі: покращити структуру зовнішньої заборгованості країн у бік збільшення пільгового державного кредитування та допомоги на дво- і багатосторонній основі з метою запобігання кризи боргу; сприяти розвитку експорту країн, що розвиваються, що збільшило б їхні валютні надходження і знизило б необхідність у зовнішньому фінансуванні. Науковець запропонував таку схему взаємодії розвинених країн і країн, що розвиваються: 1) на першому етапі допомогу здійснювати у вигляді прямих інвестицій у первинні галузі та у виробничу інфраструктуру; 2) на другому етапі (за умов платоспроможності країн) – надавати кредити, а згодом і технології, які відповідатимуть рівню розвитку; 3) на третьому етапі – передавати досвід управління. Саме за цією схемою з'явилися у 80-ті роки ХХ ст. нові індустріальні країни Південно-Східної Азії [1].

Загалом концепція НМЕП і перебудова в економічних пріоритетах промислово розвинутих країн у напрямі сприяння форсуванню експорту в країнах, що розвиваються, призвели до того, що вже на початку 80-х років ці країни досягли істотного прогресу в експортоорієнтованих секторах. Якщо 1960

р. експорт нової продукції та напівфабрикатів з цих країн становив 3,7 млрд дол. США в поточних цінах, то 1970 р. – 13,1, а 1982 р. – 119,0 млрд дол. США (з них машин і устаткування – 32,1). Питома вага готових виробів і напівфабрикатів у загальному обсязі експорту країн, що розвиваються, становила: 1960 р. – 14,2 %, 1970 р. – 23,8; 1980 р. – 19,5; 1982 р. – 28,6; 1990 р. – 53,6; 1995 р. – 65,9; 2000 р. – 69,2; 2005 р. – 65,9; 2010 р. – 63,1; 2011 р. – 59,6 % [8].

Проте наголосимо, що такі вражаючі успіхи в динаміці експорту країн були досягнуті здебільшого за рахунок НІК і країн АСЕАН. Інші ж країни, що розвиваються, продовжували зберігати сировинну орієнтацію експорту в поєднанні з імпортозаміщуючою індустріалізацією. Головними експортерами машин і устаткування стала четвірка НІК (Гонконг, Сінгапур, Тайвань, Південна Корея) четвірка країн АСЕАН (Індонезія, Малайзія, Таїланд, Філіппіни). Цілком очевидно, що стимулювання експорту як модель економічного розвитку могло працювати або в країнах, багатих паливними ресурсами (здебільшого нафтою) – в Бахреїні, Конго, Ірані, Іраку, Нігерії, Омані, Катарі, Саудівській Аравії, Об'єднаних Арабських Еміратах, або в країнах, що мають достатній рівень економічного розвитку для експорту конкурентоспроможних промислових товарів – у Китаї, Гонконгу, Ізраїлі, Південній Кореї, Сінгапурі, на Тайвані.

Стосовно більшості інших країн, що розвиваються (їх понад 40), то вони є експортерами або мінеральної сировини (Болівія, Чилі, Гвінея, Ліберія, Перу, Того, Заїр), або сільськогосподарської продукції (Аргентина, Бурунді, Гвінея, Кот-д'Івуар, Мадагаскар, Нікарагуа, Намібія, Парагвай, Перу, В'єтнам, Замбія). У 60–70-ті роки ХХ ст. виокремилася також група країн (понад 30), які стали експортерами послуг та одержувачами доходів і приватних переказів: Багами, Барбадос, Бутан, Камбоджа, Кіпр, Домініканська Республіка, Єгипет, Сальвадор, Йорданія, Ямайка, Кувейт, Мальдіви, Сейшели, Мальта, Непал, Панама. Причому в цих випадках йдеться як про успішний розвиток туризму, так і про перекази громадян цих країн, що працюють за кордоном.

Такий розподіл експортних можливостей країн, що розвиваються у 70–80-х роках означав, що здебільшого вони не мають достатнього експортного потенціалу, щоб конкурувати на світовому ринку, отож не йдеться про самостійне успішне залучення фінансових активів шляхом форсування експорту. По суті, лише чотири нові індустріальні країни Азії – Гонконг, Південна Корея, Сінгапур, Тайвань – досягли значних успіхів у промисловому розвитку й у стимулюванні експорту (точні прилади, автомобілі, комп'ютери, теле-, відео-, аудіотехніка, текстиль тощо). Друга ж група країн, що розвиваються (країн-експортерів) – це країни-члени ОПЕК, тобто експортери енергоносіїв.

Таку диференціацію країн світу, що розвивається за ступенем здійснення експортоорієнтованої моделі розвитку, пояснюють розбіжностями у провадженні ними економічної політики. Експортоорієнтована східноазійська

модель виявилася ближчою до реалій світової економіки. Вона найбільше відповідала тій характеристиці, що запропонував американець Б. Баласса у своїх дослідженнях. Науковець стверджував, що експортна орієнтація країн, що розвиваються, підвищує продуктивність, сприятливо впливає на розміщення ресурсів, використання виробничих потужностей, масштаби виробництва і зміни технології. Результати досліджень Б. Баласса у 80-х роках засвідчили, що експорт сприяв підвищенню темпів економічного зростання [4].

На основі аналізу економічної політики країн, що розвиваються, американський економіст зробив висновок щодо важливості для них відкритості національної економіки, щодо її орієнтації на зовнішньоекономічні зв'язки. У 80-ті роки ХХ ст. Б. Баласс наголошував, що доволі перспективною моделлю зростання країн має стати поєднання політики стимулювання експорту та імпортозаміщення за провідної ролі експорту. Причому збільшення експортної квоти країни позитивно впливає на її економічне зростання, водночас імпортозаміщення за вузьких меж національних ринків його стримує.

Значну увагу слід приділити східноазійському варіанту стимулювання експорту. В основу концепції розвитку цього регіону покладено визнання необхідності активної взаємодії національних економік з іноземним капіталом, всебічного використання переваг міжнародного поділу праці. Азійська модель розвитку є регіональною в тому сенсі, що її прийнято більшістю країн Південно-Східної Азії, а також її реалізують поетапно країнами регіону: найбільше розвинуті країни (НІК) вдосконалюються, їх наслідують країни АСЕАН (рис.1).

На першому етапі реалізації моделі форсування експорту взаємодія промислово розвинених країн з майбутніми НІК відбувалась на рівні виробництва та обмежувалася зовнішньоторговельними зв'язками, де превалував обмін готової продукції індустриальних країн на сировину з країн Азії. На цьому етапі переважав імпорт технологічно нових товарів.

На другому етапі взаємодії розвинених країн з майбутніми НІК останні провадять імпортозаміщуючу індустриалізацію. У цей період вивіз капіталу з промислово розвинених країн до Азійського регіону супроводжувався поставками машин, устаткування, технологій, ноу-хау тощо. Зовнішні фінансові ресурси і технології прямували на створення імпортозаміщуючих галузей та промислової інфраструктури.

Завдяки політиці імпортозаміщення в Азійському регіоні вдалося доволі швидко забезпечити внутрішній ринок споживчими товарами. Однак обмеженість внутрішнього ринку була головним стримуючим чинником для подальшого розвитку економіки, що вимагало з часом зміни загальної концепції розвитку. У цей період (70-ті роки ХХ ст.) почала формуватися політика експортної орієнтації.

Рис. 1. Експортоорієнтована східноазійська модель (розроблено авторами)

Третій етап перетворення країн Азії в НІК супроводжувався поставками в регіон промислового та технологічного устаткування, а також зростанням експорту з цих країн. Зовнішнє фінансування на цьому етапі здійснювали як державною, так і приватною лініями, на дво- і багатосторонній основі, на пільгових і на комерційних умовах.

Динаміка процесу зовнішніх запозичень виглядала так: від державної допомоги розвитку до інвестиційних, інноваційних та експортних кредитів, а потім – до позик на рефінансування та обслуговування зовнішньої заборгованості. Наголосимо, що, на відміну від країн Латинської Америки, у яких нераціональне використання зовнішніх позик спровокувало до утворення величезної та важко керованої зовнішньої заборгованості, азійські НІК змогли уникнути гострої боргової кризи. Вони створили ефективні механізми використання зовнішніх позик і сформували налагоджену систему обслуговування боргу. Сюди входили всі експортні доходи, валютні надходження від туризму, переказ дивідендів за кордон, доходи від експорту послуг.

Приплив іноземного капіталу та створення філій ТНК загострили конкурентну боротьбу на внутрішньому ринку НІК. В умовах, коли економічне виживання «місцевих» компаній залежало від конкурентоспроможності їхньої

продукції, філії ТНК стимулююче впливали на них, змушували їх швидше засвоювати та використовувати нові технології, методи управління, розвивати науково-технічну базу. Причому створення підприємств, орієнтованих на зовнішній ринок, відповідало взаємним інтересам і ТНК, і азійських країн.

Як результат, в економіці країн Південно-Східної Азії відбулися бажані зрушення: на перше місце вийшли сектори обробної промисловості, а, отже, зріс експорт промислової продукції. Сформувався зворотний зв'язок, тобто в розвинені країни ринув потік експортних готових виробів з країн Азії.

Третій етап трансформації країн Азії завершився впровадженням у їхню структуру взаємодії з промислово розвиненими країнами такого чинника, як наука. Якщо на першому та другому етапах стосовно наукових розробок у цих країнах провадили політику запозичення, то третій етап характеризувався розвитком власного науково-технічного потенціалу.

Усі три перелічені етапи розвитку – імпорт, імпортозаміщуюча індустріалізація, експорт – вперше охарактеризував японський економіст К. Акамацу [2]. Автор зробив висновок, що для нової індустріальної країни (йшлося про Японію) притаманна послідовність V-подібних кривих зростання імпорту, виробництва та експорту, що нагадують ключ гусей, що летять. Висновки К. Акамацу практично підтвержені як розвитком післявоєнної Японії, так і розвитком НІК у 70–80-х роках ХХ ст.

Концепція «гусей, що летять» К. Акамацу отримала подальший розвиток в економічній теорії. Замість цієї концепції К. Кодзіма 1973 р. ввів поняття «наздоганяючого циклу продукції».

Дослідники концепції «наздоганяючого циклу продукції» за схемою «гусей, що летять» неодноразово наголошували на важливості політичної волі диктаторського типу й високопрофесійної демократії при проведенні економічних реформ. Зазначимо, що країни Південно-Східної Азії відповідали цій вимозі. У Південній Кореї військовий режим встановили 1961 р., на Тайвані завжди існувала однопартійна система, в Таїланді та Індонезії існувала диктатура.

Економічний успіх країн Південно-Східної Азії, безперечно, визначився не однією тільки формою правління. Військові диктаторські режими були і в країнах Латинської Америки, проте лише в Чилі отримали позитивні результати економічних реформ за типом «наздоганяючого розвитку» (причому триваліший період часу). Проте усе ж наголосимо, що в Азії на всіх стадіях реалізації концепції «гусей, що летять» політика уряду відігравала вирішальну роль. Саме уряд змінив пріоритети й перебудував економічну політику, відшукав оптимальні варіанти швидшого досягнення мети. На попередній стадії за допомогою субсидій і податкових пільг уряд стимулював місцевих та іноземних підприємців. На стадії імпортозамінної індустріалізації він підтримував вітчизняне виробництво. На стадії форсування експорту сприяв створенню

власне експортних галузей (наприклад, виробництво телевізорів у Південній Кореї або холодильників і кондиціонерів на Тайвані).

Країни Південно-Східної Азії, які обрали наздоганяючий шлях розвитку, мали різні стартові умови. Оскільки Тайвань і Корея були у минулому японськими колоніями, то деякі промислові галузі створили ще у 30-х роках ХХ ст. При цьому на Тайвані переважало мале приватне виробництво, а в Кореї державна бюрократія підтримувала розвиток великих приватних фірм. У Гонконгу розвиток текстильної та швейної промисловості розпочався у 50-х роках унаслідок міграції робочої сили, капіталів, знань з Шанхаю (КНР).

Незважаючи на всі відмінності на старті, загалом риси економіки азійських країн схожі. Розвиток цих країн відбувався за авторитарних режимів, за потужного бюрократичного апарату; швидке зростання промисловості відбувалося здебільшого за рахунок експортної орієнтації.

Величезний вплив на процес «наздоганяючого розвитку» здійснила політика залучення прямих іноземних інвестицій. У 90-ті роки ХХ ст. лідером в імпорті підприємницького капіталу став, безперечно, Китай. У його економіку 1990 р. вклали 3,49 млрд дол. США; 1993 р. – вже 27,52; 1995 р. – 35,85; 2000 р. – 38,40; 2005 р. – 79,13; 2008 р. – 154,80 млрд дол. США [6]. Також значний потік іноземних інвестицій скерували до Малайзії, на Тайвань, у Таїланд, Гонконг, Сінгапур.

Як довели майже чотири десятиліття здійснення в країнах Південно-Східної Азії концепції «наздоганяючого розвитку», існує гігантський стрибок у самоствердженні на міжнародній арені: середньорічні темпи економічного зростання становили 5,5 % – це втричі вище, ніж у Латинській Америці, і вп'ятеро вище, ніж у Африці. Окрім того, висока динаміка економічного зростання НІК (Гонконг, Сінгапур, Тайвань, Південна Корея) дала змогу МВФ включити у 1997 р. ці країни до групи держав з розвинутою економікою. Щоправда, валютно-фінансова криза 1997 р. змінила ситуацію.

За роки «наздоганяючого розвитку» змінилася структура національних економік цих країн. Ще до 1980 р. частка аграрного сектора у ВВП НІК Південно-Східної Азії знизилася до 1 % у Гонконгу і 14% у Південній Кореї. Частка ж промисловості в тому ж році становила: 1/3 ВВП Сінгапуру, Малайзії, Південної Кореї, 43 % ВВП Тайваню, 28 % ВВП Таїланду [6]. Тобто на початку 90-х років ХХ ст. ці країни перетворилися на високорозвинені держави. Водночас швидкими темпами зростала у цих країнах експортна квота: у Гонконгу вона збільшилася упродовж 1970–1980 рр. з 69 % до 91 %, упродовж 2000 р. зросла до 120 %, 2005 р. – до 162,3 %, 2009 р. – до 153 %, у Сінгапурі зросла упродовж 1970–1980 рр. з 80 % до 176 %, 2005 р. – до 192 %, а 2008 р. знизилась до 186 %, у Південній Кореї зросла упродовж 1970–1980 рр. з 9 % до 30 %, 2000 р. – до 48 %, 2005 р. – до 86 %, 2009 р. – до 91 %, у Малайзії зросла упродовж 1970–1980 рр. з 44 % до 54 %, 2000 р. – до 105%, 2005 р. знизилась до 103 %, а 2008 р. – до 94 %, у Таїланді зросла у 1970–1980 рр. з 10 % до 33 %, а 2008 р. – до 94 %, у Таїланді зросла у 1970–1980 рр. з 10 % до 33 %, а 2008 р. – до 94 %.

2000 р. – до 114 %, 2005 р. – до 173 %, 2009 р. – до 272 % [6]. Усі шість наведених вище країн мають сьогодні таку експортну спеціалізацію: швейна і текстильна промисловість, електроніка, побутова електронна апаратура, автомобілебудування.

Розвиток економіки в країнах цього регіону розпочався з докорінної перебудови аграрного сектора, яка створила передумови для індустріалізації. Відбулася націоналізація великих земельних володінь з подальшим розподілом землі, відхід від монокультури. Базою для індустріалізації стало місцеве текстильне виробництво. Починаючи з легкої промисловості, експортна індустріалізація поступово розширилася за рахунок електронної та електротехнічної промисловості, автомобіле- і верстатобудування. Наприкінці 70-х років ХХ ст. НІК Азії першого ешелону розпочали створення наукоємних галузей і розвиток власної науково-технічної бази. Це слугувало поштовхом до експортної переорієнтації на високотехнологічне виробництво. Індустріалізація розглянутих країн відбулася за розумного використання зовнішнього фінансування.

Країни Південно-Східного регіону отримували значні ресурси від міжнародних фінансових організацій, а також зі США, Японії та Західної Європи. Етап залучення державних коштів з-за кордону закономірно змінився зростанням іноземних інвестицій.

Уряди НІК Південно-Східної Азії прагнули гарантувати умови для іноземного інвестування: політичну стабільність та сприятливий економічний клімат. Важливу роль відіграли податкові та спеціальні пільги з амортизації, стимулюючі заходи з підвищення корпоративних заощаджень і прибутку. Здійснювався селективний протекціонізм, контроль за ставкою відсотка і розміщенням кредитів. Приймаючі країни оновили законодавчі акти, що регулюють діяльність іноземного капіталу і ТНК. Підприємствам, орієнтованим на зовнішні ринки, надавали податкові, митні, фінансові та інші пільги.

Часто такі підприємства розташовували в спеціальних *експортно-виробничих зонах* (ЕВЗ), що представляють вигідно розташований район (поблизу морського порту або аеропорту) з розвинутою промисловою інфраструктурою. Щодо малих підприємств, уряди цих країн заохочували розвиток субконтрактних відносин з великим виробництвом. Країни Південно-Східної Азії (Сінгапур, Таїланд, Малайзія, Південна Корея), сформувавши експортоорієнтоване виробництво, змогли подолати дефіцитність своїх торгових балансів і за рахунок позитивного сальдо зовнішньої торгівлі забезпечити фінансування розвитку національної економіки.

Отже, на сучасному етапі встановлення світової багатополлярної системи, до якої належать США, ЄС, Японія, Китай, важливим є аналіз економічного зростання НІК, які, як бачимо з дослідження, формують нову світову економічну силу.

Виявлено, що невелика група країн (НІК) здійснила індустріалізацію не через імпортозаміщення, а розвиваючи експорт промислових товарів, що дало змогу досягти значного розвитку виробництва, рівня життя та економічного зростання.

Схематизовано експортоорієнтовану східноазійську модель розвитку держав НІК як успішний приклад для країн, що розвиваються.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Стиглиць Дж. Ю.* Справедлива торгівля для всіх. Як торгівля може содействовать розвитку / Дж. Ю. Стиглиць, Э. Чарлтон. – М. : Весь мир, 2007. – 280 с.
2. *Akamatsu K.* A Theory of Unbalanced Growth in the World Economy / K. Akamatsu // *Weltwirtschaftliches Archiv.* – Hamburg. – 1961 – № 86. – P.196–217.
3. *Akamatsu K.* A Historical Pattern of Economic Growth in Developing Countries / Kaname Akamatsu // *The Developing Economies.* - Tokyo, Preliminary. – 1962. – Issue 1. – P. 3–25.
4. *Balassa B.* Intra-Industry Specialization in a Multi-Industry Framework / B.Balassa // *Economic Journal.* – 1987. – № 97. – P. 923–939
5. *Brzezinsky Z.* Second Chance. Three Presidents and Crisis of American Superpower / Z. Brzezinsky // *Basic Books* – New York. – 2007. – 124 p.
6. *International Financial Statistics.* Yearbook. IMF – Washington, 2000. – 778 p.
7. *Trangavelu S. M.* Is there an export or imported productivity growth in rapidly developing Asian countries? A multivariate VAR analysis / S. Trangavelu, G. Rajaguru // *Applied Economics.* – 2004. – № 36 (10).
8. *UNCTAD Handbook of statistics.* UN – Geneva. – 2012. – 522 p.
9. *Annual Report of the Executive Board for the Financial Year Ended April 30* [Electronic resource] // Washington, D.C., 1997. – Access mode : <http://www.imf.org/external/pubs/ft/ar/97/pdf/file06.pdf>
10. *World Trade Report 2013* [Electronic resource]. – Access mode : http://www.wto.org/english/res_e/publications_e/wtr13_e.htm

Стаття надійшла до редколегії 01.11.2014.

Прийнята до друку 01.12.2014.

EXPORT - ORIENTED STRATEGIES OF NEW INDUSTRIALIZED COUNTRIES

Yuri Bilenko, Oleksandra Yaremchuk

*Ivan Franko National University of Lviv,
1, Universytetska Str., Lviv, Ukraine, 79000;
e-mail: yuriy_11@yahoo.com, tel. (066) 293-86-30;
e-mail: sandra.yaremchuk@ukr.net, tel. (097) 738-80-35*

The current stage of the world market formation is based on strategies of the US, EU and Asia economic development. Economic factors are the basis of transformation processes in international relations, as they determine the methodological principles of economic policy and integration into regional international structures that compete in the international environment. We consider New Industrialized Countries trade policy as the main driving force of economic development, which is on the road to self-identification as a new global competition center. The strategies of the New Industrialized Countries foreign trade are investigated. Thus in article are systematized the basic criteria of growth and is presented the export-oriented East Asian economic development model.

Key words: Asia; competition; development; export; New Industrialized Countries; strategy; transformation; trade.

ЭКСПОРТООРИЕНТИРОВАННЫЕ СТРАТЕГИИ НОВЫХ ИНДУСТРИАЛЬНЫХ СТРАН

Юрий Биленко, Александра Яремчук

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
ул. Университетская, 1, г. Львов, Украина, 79000;
e-mail: yuriy_11@yahoo.com, тел. (066) 293-86-30;
e-mail sandra.yaremchuk@ukr.net, тел. (097) 738-80-35*

Современный этап формирования мирового рынка базируется на стратегиях экономического развития США, ЕС и Азии. Экономические факторы являются основой трансформационных процессов в системе международных отношений, поскольку они определяют методологические основы формирования экономической политики и объединения в региональные мировые структуры, конкурирующие на международной арене. Рассмотрено торговую политику новых индустриальных стран как основную движущую силу экономического развития государств, которые находятся на пути к самоидентификации в качестве нового мирового конкурентного центра. Исследованы стратегии международной торговли новых индустриальных стран. Систематизированы

основные критерии и представлена экспортоориентированная восточноазиатская модель развития.

Ключевые слова: Азия; конкуренция; экспорт; новых индустриальных стран; развитие; стратегия; трансформация, торговля.